Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

15. november 2018*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 1008/2008 – Artikli 2 punkt 18 – Artikli 23 lõige 1 – Transport – Euroopa Liidus lennuteenuste osutamist käsitlevad ühiseeskirjad – Teave – Lõpliku makstava hinna näitamine – Lõplikus makstavas hinnas sisalduv piletihind – Kohustus näidata piletihindu eurodes või kohalikus vääringus – Asjakohase kohaliku vääringu valimine – Ühendav tegur

Kohtuasjas C-330/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 27. aprilli 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. juunil 2017, menetluses

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

versus

Germanwings GmbH,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu president K. Lenaerts viienda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud F. Biltgen (ettekandja) ja E. Levits,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikku menetlust ja 19. aprilli 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV, esindaja: *Rechtsanwalt* B. Stillner,

– Germanwings GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* P. Baukelmann ja *Rechtsanwalt* N. Tretter,

– Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls ja F. Wilman,

olles 28. juuni 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT 2008, L 293, lk 3) artikli 2 punkti 18 ja artikli 23 lõiget 1.

2 See taotlus esitati Germanwings GmbH ja Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (Baden-Württembergi liidumaa tarbijakaitseorganisatsioon, Saksamaa) (edaspidi „Verbraucherzentrale“) vahelises vaidluses selle üle, et Germawings esitas Londoni (Ühendkuningriik) ja Stuttgarti (Saksamaa) vahelise lennu piletihinnad naelsterlingites.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 1008/2008 põhjendus 16 on sõnastatud järgmiselt:

„Tarbijatel peaks olema võimalik tõhusalt võrrelda erinevate lennuettevõtjate lennuteenuste hindu. Seepärast peaksid ühenduses algavate lennuteenuste eest tarbija poolt lõplikud makstavad hinnad olema igal ajahetkel avalikustatud ning sisaldama kõiki makse, tasusid ja lõive. Ühenduse lennuettevõtjaid õhutatakse samuti näitama lõplikku hinda kolmandatest riikidest ühendusse suunduvate lennuteenuste puhul.“

4 Selle määruse artikli 1 „Sisu“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolev määrus reguleerib ühenduse lennuettevõtjate tegevuslubade väljaandmist, lennuettevõtjate õigust osutada ühendusesiseseid lennuteenuseid ning ühendusesiseste lennuteenuste hinnakujundust.“

5 Selle määruse artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

18. „piletihinnad“ – hinnad eurodes või kohalikus vääringus, mida makstakse lennuettevõtjatele või nende agentidele või teistele piletimüüjatele reisijate veo eest lennuteenuse osutamisel, ning mis tahes tingimused, mille alusel neid hindasid kohaldatakse, sealhulgas agendile makstav tasu ja tema suhtes kohaldatavad muud tingimused ning muud abiteenused“.

6 Nimetatud määruse artikli 22 „Hinnakujundamise vabadus“ lõige 1 sätestab järgmist:

„Ilma et see piiraks artikli 16 lõike 1 kohaldamist, määravad ühenduse lennuettevõtjad ning, vastastikkuse alusel, kolmandate riikide lennuettevõtjad ühendusesiseste lennuteenuste puhul vabalt kindlaks piletihinnad ja lastitariifid.“

7 Määruse nr 1008/2008 artikli 23 „Teave ja mittediskrimineerimine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Avalikkusele mis tahes vormis pakutavate või avaldatud, sealhulgas Internetis kättesaadavad, asutamislepingut kohaldava liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste piletihinnad ja lastitariifid sisaldavad kohaldatavaid tingimusi. Lõplikku makstavat hinda näidatakse alati ja see sisaldab kõiki piletihindu ja lastitariife ning samuti avaldamise ajal kohaldatavaid vältimatuid ja prognoositavaid makse, tasusid, lisatasusid ja lõive. Lisaks lõplikku hinna näitamisele esitatakse vähemalt alljärgnev teave:

a) piletihind või lastitariif;

b) maksud;

c) lennujaamatasud ja

d) muud (nt julgeoleku või kütusega seotud) tasud, lisatasud ja lõivud,

kusjuures punktides b, c ja d nimetatud maksud, tasud ja lõivud on lisatud piletihinnale või lastitariifile. Võimalikud hinnalisad tuleb näidata selgelt, läbipaistval ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ja tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

8 Germanwings GmbH on Saksamaal asutatud lennuettevõtja.

9 Saksamaal elav tarbija broneeris 2014. aasta septembri alguses Germanwingsi saidil www.germanwings.de lennu Londonist Stuttgarti.

10 Sellel veebilehel oli kõnealuse lennu hind esitatud üksnes naelsterlingites. Pärast kõnealuse lennu broneerimist sai tarbija arve, millel olid piletihind ja muud tasud esitatud samuti naelsterlingites.

11 Verbraucherzentrale, keda nimetatud tarbija teavitas, leidis, et niisugune praktika kujutab endast ebaausat kaubandustava ja et piletihinnad tuleb näidata eurodes, ning esitas Germanwingsi vastu sellest tegevusest hoidumise nõude Landgericht Kölnile (Kölni esimese astme kohus, Saksamaa), mille viimane rahuldas.

12 Germanwings esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Kölnile (liidumaa kõrgeim üldkohus Kölnis (Saksamaa)), kes tühistas selle eelkõige põhjusel, et määrus nr 1008/2008 ei keela lennuettevõtjatel esitamast piletihinda muus vääringus kui euro.

13 Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), kellele apellatsiooniastme kohtuotsuse peale esitati kassatsioonkaebus, leiab, et põhikohtuasja vaidluse lahendus sõltub sellest, kuidas tõlgendada määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõiget 1 ja artikli 2 punkti 18.

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esiteks teada, kas selle määruse artikli 23 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ühendusesiseste lennuteenuste puhul tuleb piletihinnad, juhul kui need ei ole eurodes, esitada teatud kindlas kohalikus vääringus või võivad lennuettevõtjad selles osas asjakohase kohaliku vääringu vabalt valida.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et seda seisukohta, mille kohaselt lennuettevõtjad võivad valida, millises kohalikus vääringus nad piletihinnad esitavad, toetab *a priori* ühelt poolt see, et puudub kohustus esitada piletihind kindlaksmääratud vääringus, nagu tuleneb sõnaselgelt määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõikest 1, ja teiselt poolt nimetatud määruse artikli 22 lõike 1 sõnastus, mis näeb ette, et põhimõtteliselt määravad lennuettevõtjad ühendusesiseste lennuteenuste puhul vabalt kindlaks piletihinnad ja lastitariifid. Siiski leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kui lennuettevõtjatele antaks sedavõrd lai kaalutlusruum, seaks see ohtu määruse nr 1008/2008 põhjenduse 16 kohase eesmärgi võimaldada tarbijatel tõhusalt võrrelda erinevate lennuettevõtjate lennuteenuste hindu.

16 Teiseks, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et kui piletihinnad ei ole esitatud eurodes, peaksid need olema esitatud eelnevalt kindlaks määratud kohalikus vääringus, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kuidas tõlgendada nimetatud määruse artikli 2 punktis 18 sisalduvat mõistet „kohalik vääring“ eelkõige juhul, kui ühes liikmesriigis asuv lennuettevõtja pakub Internetis tarbijale lendu, mille väljumiskoht on teises liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võivad mitu kohalikku vääringut olla selles osas asjakohased: nimelt selle liikmesriigi ametlik vääring, kus lennuettevõtja on asutatud; selle liikmesriigi ametlik vääring, kus elab tarbija; vääring, millele viitab „internetiaadressi tippdomeen, millel avaldatakse lennuettevõtja pakkumus“, või hoopis selle liikmesriigi ametlik vääring, kust asjaomane lend väljub.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et asjaomase lennu väljumiskoha liikmesriigi ametliku vääringu valimine oleks määruse nr 1008/2008 eesmärgiga kõige rohkem kooskõlas. Lisaks märgib ta, et lennuettevõtjatel on tavaks seda vääringut käsutada. Samas ei ole Euroopa Kohus selle kohta veel seisukohta võtnud.

19 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ühendusesiseste lennuteenuste puhul tuleb vastavalt määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 teisele ja kolmandale lausele näidatavad piletihinnad, juhul kui need ei ole eurodes, esitada teatud kindlas vääringus?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis:

Millises kohalikus vääringus võib määruse nr 1008/2008 artikli 2 punktis 18 ja artikli 23 lõike 1 teises ja kolmandas lauses nimetatud hinnad esitada, kui liikmesriigis (käesoleval juhul Saksamaa) asukohta omav lennuettevõtja reklaamib ja pakub tarbijale Internetis lennuteenust, mille puhul on lennu väljumiskoht muus liikmesriigis (käesoleval juhul Ühendkuningriik)?

Kas sellega seoses on oluline, et pakkumuse tegemiseks kasutatakse riigi tippdomeeniga internetiaadressi (käesoleval juhul: www.germanwings.de), mis viitab lennuettevõtja asukohaliikmesriigile, ja tarbija elukoht on selles liikmesriigis?

Kas on oluline, kas kõik lennuettevõtjad või valdav osa neist esitavad kõnealused hinnad lennu väljumiskohas kehtivas kohalikus vääringus?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

20 Oma küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõiget 1 koostoimes selle määruse artikli 2 punktiga 18 tuleb tõlgendada nii, et ühendusesiseste lennuteenuste piltihindade esitamisel võivad lennuettevõtjad, kes ei esita neid hindu eurodes, esitada need hinnad vabalt valitud kohalikus vääringus. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas niisuguses olukorras, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, kus lennuettevõtja, kes asub liikmesriigis, mille rahaühik on euro, pakub Internetis lennuteenust, mille puhul on asjaomase lennu väljumiskoht ühes teises liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, võivad pilethinnad, juhul kui need ei ole eurodes, olla esitatud selle viimase liikmesriigi ametlikus vääringus.

21 Nendele küsimustele vastamiseks tuleb silmas pidada, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõige 1 näeb ette, et kui lennuettevõtjad pakuvad liikmesriigis asuvast lennujaamast algavaid lennuteenuseid, siis peavad nad alati täpsustama lõpliku makstava hinna, mis muu hulgas sisaldab piletihinda. Teisalt täpsustatakse selle määruse artikli 2 punktis 18 – milles mõiste „piletihinnad“ on määratletud kui hinnad, mida makstakse lennuettevõtjatele või nende agentidele või teistele piletimüüjatele reisijate veo eest lennuteenuse osutamisel, ning mis tahes tingimused, mille alusel neid hindasid kohaldatakse, sealhulgas agendile makstav tasu ja tema suhtes kohaldatavad muud tingimused ning muud abiteenused –, et need hinnad esitatakse „eurodes või kohalikus vääringus“.

22 Igal juhul ei ole nende sätete sõnastuses kuidagi täpsustatud, millises kohalikus vääringus peavad lennuettevõtjad piletihinnad esitama, juhul kui nad ei ole neid esitanud eurodes.

23 Selles kontekstis olgu märgitud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel siiski arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka selle õigusaktiga, mille osaks säte on, taotletavaid eesmärke, samuti selle akti tekkelugu (vt selle kohta 11. juuli 2018. aasta kohtuotsus E LATS, C-154/17, EU:C:2018:560, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Mis puudutab määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 koostoimes nimetatud määruse artikli 2 punktiga 18 eesmärke, siis ilmneb selgelt nii esimese sätte pealkirjast kui ka sisust, et eesmärk on tagada liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste hinna kohta teave ja selle läbipaistvus ning seeläbi aidata tagada neid teenuseid kasutavate klientide kaitse (6. juuli 2017. aasta kohtuotsus Air Berlin C-290/16, EU:C:2017:523, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 47 märkis, võimaldab hindade läbipaistvus tagada ausama konkurentsi lennuettevõtjate vahel, kuna sellega välditakse eelkõige seda, et teatud lennuettevõtjad pakuvad tehingu alguses ebatäielikku hinda ja lisavad sellele vahetult enne tehingu sooritamist erinevaid hinnalisasid.

26 Lisaks peaks määruse nr 1008/2008 põhjenduse 16 kohaselt olema tarbijatel võimalik tõhusalt võrrelda erinevate lennuettevõtjate lennuteenuste hindu ja seepärast peaksid Euroopa Liidu territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste eest tarbija poolt makstavad lõpphinnad olema igal ajahetkel avalikustatud ning sisaldama kõiki makse, tasusid ja lõive.

27 Sellest järeldub, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 – koostoimes selle määruse artikli 2 punktiga 18 ja arvestades selle määruse põhjendust 16 – eesmärk on tagada hindade läbipaistvus, mis seisneb selles, et esitatud oleks kõik lõpliku makstava hinna elemendid, sealhulgas piletihind, tagamaks mitte ainult ausamat konkurentsi lennuettevõtjate vahel, vaid ka seda, et tarbijatel oleks igal ajahetkel võimalik tõhusalt ja täies ulatuses võrrelda sama lennuteenuse eest erinevate lennuettevõtjate pakutavaid hindu. Seega on määruse nr 1008/2008 eesmärk tagada, et tarbijal oleks võimalik hinnata sama lennuteenuse eest erinevate lennuettevõtjate pakutava lõpliku makstava hinna odavust või kallidust.

28 Tuleb märkida, et hindade tõhusa võrreldavuse eesmärki kahjustaks see, kui määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõiget 1 koostoimes selle määruse artikli 2 punktiga 18 tuleks tõlgendada nii, et lennuettevõtjate õigus valida, millises vääringus nad ühendusesiseste lennuteenuste piletihindu esitavad, ei oleks kuidagi piiritletud.

29 Nimelt tooks niisugune tõlgendus kaasa selle, et vajaduse korral võiksid erinevad lennuettevõtjad esitada sama teenuse eest piletihindu erinevates vääringutes, ilma et neil oleks seos pakutava teenuse või tarbijaga. Niisugune olukord eksitaks tarbijat tegelike hindade osas ja lisaks muudaks see tarbijale erinevate lennuettevõtjate pakutud hindade tõhusa võrdlemise raskeks.

30 Mis puudutab kõnesolevate sätete tekkelugu, siis tuleb märkida, et määruse nr 1008/2008 artikli 2 punktiga 18 asendati nõukogu 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2409/92 piletihindade ja lastitariifide kohta (EÜT 1992, L 240, lk 15; ELT eriväljaanne 07/01, lk 427) artikli 2 punkt a, milles oli nimetatud „hinnad eküüdes või kohalikus valuutas“.

31 Selles osas olgu märgitud, et eküü ei olnud mitte kohalik, vaid ühine standardvääring, mida kasutati üksnes selleks, et hindu üldiselt paremini võrrelda, nii et lennuettevõtjate poolt eküüdes esitatud piletihinnad võimaldasid asjaomastel tarbijatel hindu lihtsamini võrrelda.

32 Kuigi liidu seadusandja asendas termini „eküü“ terminiga „euro“, nii et määruse nr 1008/2008 artikli 2 punkt 18 annab lennuettevõtjatele edaspidi õiguse valida, kas esitada ühendusesiseste lennuteenuste piletihinnad „eurodes või kohalikus väärингus“, on selle sätte aluseks olev loogika jäänud siiski samaks.

33 Nimelt, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 32 sisuliselt rõhutas, tuleneb sõnaselgelt esiteks nõukogu 17. juuni 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1103/97 teatavate euro kasutuselevõtuga seotud sätete kohta (EÜT 1997, L 162, lk 1; ELT eriväljaanne 10/01, lk 81) põhjendustest 2 ja 6 ning artiklist 2, ning teiseks nõukogu 3. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 974/98 euro kasutuselevõtu kohta (EÜT 1998, L 139, lk 1; ELT eriväljaanne 10/01, lk 111) põhjendusest 2 ja artiklist 2, et alates 1. jaanuarist 1999 lakkab eküü tähistamast Euroopa ühisraha ja see asendatakse euroga.

34 Eurot tuleb seega käsitleda aruandlusvaluutana, mille kasutamine lennuettevõtjate poolt piletihindade esitamisel on – samuti nagu eküü puhul – mõeldud selleks, et tagada hindade parem võrreldavus, seda enam, et tegemist on väärинguga, mis kehtib 28 liikmesriigist 19-s ja on seega tuntud suurele hulgale inimestele.

35 Selles kontekstis ei saa nõustuda sellega, et lennuettevõtjad otsustavad esitada ühendusesiseste lennuteenuste piletihinnad mõnes muus väärингus kui euro ja võivad muuta asjaomastele tarbijatele hinnavõrdluse keerulisemaks või isegi praktiliselt võimatuks, kuna vastasel juhul seataks põhimõtteliselt kahtluse alla hindade tõhusa võrreldavuse eesmärk, mida on taotletud määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõikes 1, ja sellest tulenevalt võetaks sellelt sättelt suur osa tema kasulikust mõjust.

36 Selles osas on oluline lisada, et nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 64 sisuliselt märgib, lihtsustaks hindade võrreldavust see, kui lennuettevõtjad esitaksid pletihinnad pakutava teenusega objektiivselt seotud kohalikus väärингus.

37 Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb peamiseks lennuteenuse osutamise kohaks pidada ühteviisi nii asjaomase lennu väljumis- kui ka sihtkohta (vt selle kohta 7. märtsi 2018. aasta kohtuotsus flightright jt, C-274/16, C-447/16 ja C-448/16, EU:C:2018:160, punkt 68), kuna tegemist on kohtadega, kus nimetatud teenuste osutamine vastavalt kas algab või lõpeb.

38 Kohalikku väärингut, mis on käibel selles liikmesriigis, kust asjaomane lend väljub või kuhu see saabub, tuleb seega pidada pakutud teenusega lähedalt seotuks.

39 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõiget 1 koostoimes selle määruse artikli 2 punktiga 18 tuleb tõlgendada nii, et ühendusesiseste lennuteenuste piletihindade esitamisel peavad lennuettevõtjad, kes ei esita neid hindu eurodes, valima pakutud teenusega objektiivselt seotud kohaliku väärингu. Eelkõige on selleks vääring, mis on käibel liikmesriigis, kust asjaomane lend väljub või kuhu see saabub.

40 Seega, niisuguses olukorras, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, kus sellises liikmesriigis, mille rahaühik on euro, asutatud lennuettevõtja pakub Internetis lennuteenust, mille puhul on asjaomase lennu väljumiskoht ühes teises liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, võivad pilethinnad, juhul kui need ei ole eurodes, olla esitatud selle viimase liikmesriigi ametlikus väärингus.

Kohtukulud

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta artikli 23 lõiget 1 koostoimes määruse artikli 2 punktiga 18 tuleb tõlgendada nii, et ühendusesiseste lennuteenuste piltihindade esitamisel peavad lennuettevõtjad, kes ei esita neid hindu eurodes, valima pakutud teenusega objektiivselt seotud kohaliku vääringu. Eelkõige on selleks vääring, mis on käibel liikmesriigis, kust asjaomane lend väljub või kuhu see saabub.

Seega, niisuguses olukorras, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, kus sellises liikmesriigis, mille rahaühik on euro, asutatud lennuettevõtja pakub Internetis lennuteenust, mille puhul on asjaomase lennu väljumiskoht ühes teises liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, võivad pilethinnad, juhul kui need ei ole eurodes, olla esitatud selle viimase liikmesriigi ametlikus vääringus.

Allkirjad